

CHAYOTE

It thrives best in cool areas with elevations ranging from 1000 to 1,500 masl. The fruits come in various shapes from round to long elongated, and some are with ridges and spines. It is locally known as “sayote”, commercially grown in the Cordillera in swidden farms, and important in sustainable farming system.

Ito ay pinakamahasay na namumulaklak sa mga cool na lugar na may mga elevation mula 1000 hanggang 1,500 masl. Ang mga prutas ay may iba't ibang hugis mula sa bilog hanggang sa mahabang pahaba, at ang ilan ay may mga tagaytay at spines Ito ay lokal na kilala bilang "sayote", komersyal na itinanim sa Cordillera sa mga swidden farm, at mahalaga sa sustainable farming system.

Climatic Requirement (Kinakailangan sa Klima)

Temperature ranging from 10 to 25 oC enhances foliage and fruit development and longer growing period for 5 to 8 years due to delayed virus disease symptoms. Further, the crop is best grown at elevations of 1,000 masl and above to obtain good quality fruits. Temperatures above 25 oC promote longer internodes, thus lesser nodes where fruits arise.

Ang temperaturang mula 10 hanggang 25 oC ay nagpapahusay sa pag-unlad ng mga dahon at prutas at mas mahabang panahon ng paglaki sa loob ng 5 hanggang 8 taon dahil sa pagkaantala ng mga sintomas ng sakit sa virus. Dagdag pa, ang pananim ay pinakamahasay na lumaki sa mga elevation na 1,000 masl pataas upang makakuha ng magandang kalidad. Ang mga temperaturang higit sa 25 oC ay nagtataguyod ng mas mahabang internode, kaya mas kaunting mga node kung saan umusbong ang mga prutas.

Soil Requirement (Kinakailangan sa Lupa)

The crop requires clay loam, silty clay loam or loam soil with pH ranging from 5.5 to 6.5. Soil should be well drained and supplied with organic fertilizer to have good moisture holding capacity since the crop cannot withstand drought.

Ang pananim ay nangangailangan ng clay loam, silty clay loam o loam soil na may pH na mula 5.5 hanggang 6.5. Ang lupa ay dapat na maayos na pinatuyo at tinustusan ng organikong pataba upang magkaroon ng magandang moisture holding capacity dahil ang pananim ay hindi makatiis sa tagtuyot.

Land Preparation and Planting (Paghahanda ng Lupa at Pagtatanim)

Clear the area and prepare very shallow holes about 1square foot wide with a distance of 3 meters between hills and rows. Apply organic fertilizer then mix with the soil. Plant 3 fruit seeds (sprouted or not) per hill leaving 1/3 of the seeds exposed. Planting is usually done towards the rainy season especially when water is a problem to ensure plant growth.

Linisin ang lugar at maghanda ng napakababaw na butas sa paligid 1square foot wide na may layong 3 metro sa pagitan ng mga burol at mga hanay. Lagyan ng organic fertilizer pagkatapos ay ihalo sa lupa. Magtanim ng 3 buto ng prutas (sprouted o hindi) bawat burol na nag-iiwan ng 1/3 ng mga binhing nakalantad. Karaniwang ginagawa ang pagtanim sa tag-ulan lalo na kapag problema ang tubig upang matiyak ang paglaki ng halaman.

Fertilizer Application and Hilling Up (Pag-aaplay ng Fertilizer at Hilling Up)

Apply organic fertilizer either chicken manure or compost before or at planting time (basal fertilization) and during side dressing every 2 months at the rate of 3 to 5 tons/ha or 300 to 500 grams/hill. Triple 14 or triple 16 at 50 g/hill or 2 sacks/ha can be applied alternately with organic fertilizer as side dress to promote growth and development of the crop. During side dressing, soil is raised to cover and support the base of the plant as well as the applied fertilizer.

Lagyan ng organikong pataba alinman sa dumi ng manok o compost bago o sa oras ng pagtanim (basal fertilization) at sa panahon ng side dressing tuwing 2 buwan sa rate na 3 hanggang 5 tonelada/ha o 300 hanggang 500 gramo/burol. Triple 14 o triple 16 sa 50 g/burol o 2 sako/ ha ay maaaring lagyan ng salit-salit na organikong pataba bilang side dress upang isulong ang paglaki at pag-unlad ng pananim. Sa panahon ng side dressing, ang lupa ay itinataas upang takpan at suportahan ang base ng halaman pati na rin ang nilagyan ng pataba.

Irrigation (Patubig)

Irrigation is carried out either through water hose, sprinklers, watering cans or their combinations, once a week.

Ang irigasyon ay isinasagawa alinman sa pamamagitan ng hose ng tubig, mga sprinkler, mga watering can o ang kanilang mga kumbinasyon, isang beses sa isang linggo.

Weeding

Weeds are removed in order not to compete with the absorption of nutrients and sunlight. Likewise, they attract rodents that would damage the crop and serve as alternate hosts of some insect pests and diseases.

Ang mga damo upang hindi makipagkumpitensya sa pagsipsip ng sustansya at sikat ng araw. Gayundin, nakakaakit sila ng mga daga na makakasira sa pananim at nagsisilbing alternatibong host ng ilang peste at sakit ng insekto.

Insect Pests and Diseases

1. Plant Bug

Plant bugs puncture and suck the sap of fruit and leaving the fruit oozing with sap, and further leading to the hardening of the fruit which is not fitted for consumption. The insect is usually observed during the months of February to June.

Ang mga surot ng halaman ay tumutusok at sumisipsip ng katas ng prutas at nag-iiwan sa prutas na umaagos na may katas, at higit na humahantong sa pagtigas ng prutas na hindi angkop para sa pagkain. Ang insekto ay karaniwang sinusunod sa mga buwan ng Pebrero hanggang Hunyo .

2. Spider Mites

Spider mites are tiny insects that are found on the undersides of the leaves and suck the juice of the plants. Infested leaves are discolored and sometimes covered with spider mites webs. Also, infested fruits are malformed as a result of feeding. The insect abound during summer because it is favored by warm weather.

Ang mga spider mite ay maliliit na insekto na matatagpuan sa ilalim ng mga dahon at sumisipsip ng katas ng mga halaman. Ang mga infested na dahon ay nakukulay at kung minsan ay natatakpan ng spider mites webs. Gayundin,

ang mga infested na prutas ay mali ang anyo bilang resulta. Ang mga insekto ay dumarami sa panahon ng tag-araw dahil ito ay pinapaboran ng mainit na panahon.

3. White Flies

White flies are also suck juice of the plants. It can be seen on the undersides of the leaves, and when leaves wiggle, the insect flies around. Infested leaves are also discolored.

Ito ay sumisipsip din ng katas ng mga halaman. Makikita ito sa ilalim ng mga dahon, at kapag kumikislap ang mga dahon, lumilipad ang insekto sa paligid. Kukutin din ang kulay ng mga infested na dahon.